BV.JONG *In opdracht van het*

SAMENWERKINGSVERBAND JONGERENWERK ZUID-LIMBURG

VERSLAG EUREGIO-CONFERENTIE 25 NOVEMBER 2016
TREFCENTRUM WITTEVROUWENVELD, MAASTRICHT

JONGERENWERK EN POLARISATIE/RADICALISERING

BVjong, Beroepsvereniging Kinder- en Jongerenwerkers
Secretariaat: Achter de Molens 23, 6211 JC Maastricht
e-mail: bvjong@gmail,com
www.bvjong.nl

Maastricht, december 2016
Niko de Groot en Henk Geelen
Eindredactie: Niko de Groot (BVjong)

Met dank aan de 60 jongerenwerkers uit Eupen, Luik, Aachen, Genk, Molenbeek
Sittard/Geleen, Kerkrade en Heerlen.
Met dank ook aan Said, Arno en Sannah voor het meedenken over de organisatie van de dag.

De conferentie is mede mogelijk gemaakt door:

- het Samenwerkingsverband Jongerenwerk Zuid Limburg (Trajekt, i.s.m. Partners in Welzijn en Impuls/Alcander)
- Dynamo International (project STREAT)
- BVjong, Beroepsvereniging Kinder- en Jongerenwerkers
- Bureau Euregio Maas Rijn.

VOORWOORD

Hierbij treft u het verslag van de Euregio-conferentie Jongerenwerk en Polarisatie/radicalisering van 25 november 2016 in Maastricht.

De aanleiding voor deze bijeenkomst op Euregionaal niveau was divers. Al voor de aanslag op Charlie Hebdo einde 2014 zijn jongerenwerkers op verschillende plaatsen in de Euregio Maas Rijn geconfronteerd met uitingen van polarisatie en radicalisering. Niet alleen in het Midden Oosten of Brussel dus, maar ook dichtbij in Verviers, Maastricht, in Lanaken en Luik. Incidenten ook rondom rechts-extreme uitingen en verharding tussen bevolkingsgroepen.

In toenemende mate wordt de positie en rol van het jongerenwerk, en daarmee ook van het bredere sociaal werk, in de preventieve en repressieve aanpak van polarisatie en radicalisering, gewaardeerd. Op lokaal niveau zijn jongerenwerkers betrokken bij de uitvoering van nieuw beleid.

Polarisatie en Radicalisering zijn thema's die niet alleen lokaal spelen, maar ook bovenlokaal en grensoverschrijdend. Zeker in de Euregio Maas Rijn, rondom het drielandenpunt tussen Duitsland, Nederland en België, is de afstand tussen jongerenwerkers zo klein dat het de moeite waard leek een begin te maken met uitwisseling van ervaringen uit de praktijk van het werk, van waarden en normen, om elkaar te leren kennen, om samen te werken waar mogelijk, om elkaar te versterken, om het vak verder te brengen. Ook al kennen we nog taalbarrières, ook al zijn er cultuurverschillen.

Deze conferentie was echt een werkersbijeenkomst. Bottom up. De eigen rol en werkpraktijk van de jongerenwerker bij de aanpak en het voorkomen van radicalisering en polarisatie stond centraal. Tijdens de conferentie kwamen veel overeenkomsten en verschillen in werkwijzen aan bod. Duidelijk daarbij werd ook dat structuren, beleid, positie van jongerenwerk, financiering, kortom de randvoorwaarden voor de uitoefening van ons vak in België, Duitsland en Nederland verschillen van elkaar. Maar er zijn ook overeenkomsten in werkwijzen en visie. Kortom er valt nog veel van elkaar te leren. Er kan nog genoeg ten goede veranderd worden. Jongerenwerkers kunnen daar, ook internationaal, een actieve rol in spelen.

In de voorbereiding van de conferentie is gebleken dat vanuit beleidsmakers en partners erg positief gereageerd wordt op dit initiatief. Men heeft toegezegd dat er in de toekomst op Euregionaal niveau mogelijkheden liggen om verder te werken aan de grensoverschrijdende samenwerking. Daarom nemen we in dit verslag van de Euregio-conferentie ook de wensen, actiepunten en beleidsaanbevelingen op zoals die door de werkers op de dag zelf en in de schriftelijke evaluatie zijn geformuleerd.

Maastricht, november/december 2016

HOOFDSTUK 1: CONCLUSIES EN EEN MOGELIJK VERVOLG.

In de hoofstukken hierna volgt een verslag van de centrale inleidingen en van de verschillende workshops. In de bijlagen de eindevaluatie van de Euregio-conferentie Jongerenwerk en Polarisatie/Radicalisering en de deelnemerslijst. Een boeiende conferentie met 60 deelnemers, jongerenwerkers en hun vertegenwoordigers uit Zuid-Limburg, Duitsland, Vlaams België, Wallonië en gasten uit Molenbeek en van de Hogeschool Zuyd.

We beginnen het verslag met de belangrijkste conclusies en een aantal voorstellen voor het vervolg van deze Euregio-conferentie.

DE BELANGRIJKSTE CONCLUSIES

Samenwerken met de politie.

Een opvallend verschil dat op de conferentie bleek, is de samenwerking met de politie. Bij de Nederlandse jongerenwerkers is dat heel gewoon, terwijl de Belgische en Duitse werkers deze niet of minder kennen. Het lijkt ook te liggen aan een verschil in cultuur tussen de landen. In België en Duitsland lijkt de politieagent vooral een autoriteit die repressief optreedt. Bijvoorbeeld op de vraag hoe de samenwerking met de politie in Molenbeek is en of er ook wijkagenten zijn, wordt aangegeven dat het straathoekwerk daar geen enkele samenwerking heeft met de politie. Er is geen basis van vertrouwen, geen cultuur opgebouwd in Molenbeek om als straathoekwerk samen te werken met de politie en andersom. In Nederland is meer geïnvesteerd in wijkagenten en de communicatie tussen politie en sociaal werk. Daar zijn de contacten tussen de politie en jongerenwerker heel normaal, elk vanuit zijn eigen taak en rol.

Wel of niet de onvoorwaardelijke steun aan jongeren of vertrouwensrol als werker.

In het verlengde van de discussie over samenwerking met de politie, kwam de opmerking vanuit met name Belgische werkers dat ze als basishouding uitgaan van de onvoorwaardelijke steun aan de jongeren. Daarom ook de vraag hier of je wel met de politie kan samenwerken. Ben je dan geen collaborateur of verrader in de ogen van de jongeren? De Nederlandse werkers geven aan dat ze het hierbij hebben over een betekenisvolle vertrouwensrelatie met de jongeren. Hun werkrelatie met jongeren heeft ook betekenis door een brug te slaan met de samenleving en te investeren in de relaties met anderen dan de jongeren zelf. Je moet jongeren ook beschermen of terecht kunnen wijzen als ze het vertrouwen van jou of de maatschappij schaden.

Jongeren vooral op zoek naar identiteit

Vanuit verschillende organisaties in Nederland, België en Duitsland werd opgemerkt dat zij islamitisch radicalisering in de praktijk niet of nauwelijks tegenkomen. Wel zien ze veel vragen van jongeren zoekend naar hun identiteit. Daar moet je proberen positief mee om te gaan als straathoekwerk of jongerenwerk. Wat je ziet is dat jongeren niet zo zeer op zoek zijn naar het geloof, maar voor verschillende vormen om aandacht, bevestiging van hun zoeken naar identiteit willen. Daardoor zij jongeren ook kwetsbaar voor negatieve invloeden, zoals geloof of criminaliteit. Een voorbeeld hiervan zie je in de lezing van Jos Evers over de jongeren die hun identiteit zoeken bij motorgroepen.

Radicaliserende jongeren niet altijd in beeld bij het jongerenwerk:

Jongeren die vergaand radicaliseren of dreigen af te reizen zijn lang niet altijd in beeld van het jongerenwerk of straathoekwerk. Het is moeilijk om in contact te komen met deze jongeren. Het zijn individuen, ze hebben zich vaak teruggetrokken in hun eigen netwerk. Het is een marginaliseerde groep. Ook is het voor veel jongerenwerkers moeilijk om radicaliserend gedrag van jongeren goed te signaleren.

Veel polarisatie van jongeren (en ouderen)die zich afzetten tegen anderen en de maatschappij.

Vanuit verschillende organisaties in beide landen werd opgemerkt dat men wel veel allochtone ėn autochtone jongeren ziet die zich afzetten tegen bijvoorbeeld de vluchtelingen, de buitenlanders of de overheid en andere (jeugd)instanties. Dit vraagt van de jongerenwerker een houding van aandacht, present zijn en vanuit die betrokkenheid jongeren zelf laten nadenken over wat ze zeggen.

Ook aandacht voor de niet--geradicaliseerde jongeren

Belangrijk blijft dat er ook voldoende aandacht is voor de gewone jongeren en hun binding met de wijk. Om er voor te zorgen dat deze jongeren niet meegezogen worden richting de criminaliteit, polariserende groepen of rondselaars, door het uitvoeren van preventieve activiteiten met deze jongeren, zoals sport, voorlichting en andere activiteiten.

EEN MOGELIJK VERVOLG VAN DE EUREGIO-CONFERENTIE

Uit de evaluatie van de dag, blijkt dat 80% van de deelnemers vind dat er zeker een vervolg moet komen op deze Euregio-conferentie. Er worden veel suggesties gedaan om ook de komende jaren Euregio-activiteiten te organiseren, specifiek voor jongerenwerkers. De belangrijkste wens is om aan een jaarlijkse Euregio-conferentie deel te nemen, zo mogelijk steeds in een ander land en met een ander thema. En uitwisseling tussen jongeren én studiebezoeken van werkers binnen de Euregio worden gewenst. In volgorde van meest gescoord in de evaluatie, vindt:

- 69% een jaarlijkse Euregio-conferentie met steeds een centraal thema wenselijk;
- 61,5 % studiebezoeken tussen werkers belangrijk: euregionaal en/of bilateraal;
- 50% bilaterale uitwisseling/bezoeken met groepen jongeren in de Euregio nodig;
- 50% verdere thematische (niet nader benoemd) deskundigheidsbevordering van belang;
- 42% dat verdere deskundigheidsbevordering over het thema radicalisering/polarisatie nodig is;
- 34% een platform Euregio en Jongerenwerk daarvoor nodig;
- en tenslotte wil 23% verdere samenwerking met en tussen opleidingen (hogeschool en universiteit) in de Euregio: uitwisseling van stagiaires en verdere methodiekontwikkeling.

Het lijkt ons verstandig om –willen we het initiatief goed voortzetten- daarvoor een Euregio-platform, met vertegenwoordigers vanuit de verschillende organisaties én landen op te richten om een verder vervolg in gang te zetten. Begin 2017 zullen we hiervoor het initiatief nemen en bezien welke mogelijkheid er hiervoor zijn, ook binnen planvorming en financieringsmogelijkheden van de Euregio Maas Rijn.

HOOFSTUK 2. VERSLAG VAN DE CENTRALE PRESENTATIES

OPENING EUREGIO-CONFERENTIE DOOR DAGVOORZITTER HENK GEELEN

Henk Geelen heeft gewerkt bij Trajekt, Maastricht, is bestuurslid van BVjong, de Beroepsvereniging Kinder- en Jongerenwerkers in Nederland en lid van het Dynamo International Street Workers Network. Met een groot hart voor het jongerenwerk en kanszoekende jongeren. Hij is initiatiefnemer geweest voor deze bijeenkomst.

WELKOM:

Allereerst een korte kennismakingsronde. Met een hand op steken worden de verschillende werkers voorgesteld, afkomstig uit Maastricht, Aken, Eupen, Luik, Sittard, Heerlen, Genk en Hogeschool Zuyd. En verder de twee vertalers en drie workshopleiders. En met een speciale welkom voor de gasten uit Brussel-Molenbeek. Alle deelnemers stellen zichzelf even kort voor aan tenminste twee collega's die ze niet kennen. Er worden heel wat handen geschud. De taal is vooralsnog geen barrière.

2.1. PRESENTATIE : HENK GEELEN INLEIDING THEMA JONGERENWERK EN RADICALISERING

Rob Verstappen, gemeente Maastricht, kan om verschillende redenen vandaag niet komen.

De aanleiding voor deze bijeenkomst op Euregionaal niveau is divers. Al voor de aanslag op Charlie Hebdo einde 2014 zijn jongerenwerkers op verschillende plaatsen in de Euregio Maas Rijn geconfronteerd met nieuwe uitingen van polarisatie en radicalisering. Niet alleen in het Midden Oosten of Brussel dus, maar ook dichtbij in Verviers, Maastricht, ook in deze wijk waar we nu zijn, in Lanaken en Luik. Incidenten rondom rechts-extremisme en verharding tussen bevolkingsgroepen nemen toe.

Als het goed is functioneren jullie jongerenwerkers, mét andere collega's uit het sociaal werk, als professionals in "de haarvaten van de samenleving" (zo wordt dat in Nederland genoemd). Werken jullie met groepen jongeren, coachen jullie jongeren die dat nodig hebben, werken jullie aan omgevingsfactoren uit hun leefwereld. Vooral met jongeren die minder kansen hebben zich optimaal te ontplooien. In jongerencentra en buurthuizen, ook op straat. Preventie van problemen bij jongeren en in de samenleving is vaak de primaire insteek, zorg komt daarbij. Jullie zijn belangrijke actoren in "informeel leren", zijn gespecialiseerde pedagogen die mee opvoeden tot "democratisch burgerschap". En zijn in staat sociaaleconomische en politieke verhoudingen en ontwikkelingen te analyseren om jullie werk een stevige basis en richting te geven. Ethische normen, waarden en methodieken zijn daarbij specifiek voor het vak jongerenwerk te benoemen.

In toenemende mate wordt de positie en rol van het jongerenwerk, en daarmee ook van het bredere sociaal werk, in de preventieve en repressieve aanpak van polarisatie en radicalisering, ook breed gedefinieerd, gewaardeerd. Niet alleen in Nederland, ook op Europees niveau. Ik verwijs graag naar het RAN, het Radicalisation Awareness Network, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/index_en.htm dat jammer genoeg vandaag niet aanwezig kon zijn. We zijn erg benieuwd of jullie die waardering herkennen. En wat dat betekent.

Dankzij globalisering en het gebruik van nieuwe communicatiemiddelen hebben alle jongeren makkelijk contact met elkaar over landsgrenzen heen. Ook radicaliserende jongeren. Vanuit de noodzakelijke repressieve hoek gebeurt dat ook. Willen jongerenwerkers goede partners zijn voor overheden, politie, justitie, het onderwijs, burgerorganisaties en geloofsgemeenschappen, dan is investering in de eigen kwaliteit van ons werk van groot belang. En dat zou dan ook op internationaal niveau moeten gebeuren. Dank zij programma's als Erasmus+ is dat mogelijk. Maar hier in de Euregio Maas Rijn is de afstand in afstand tussen collega's zo klein dat het de moeite waard leek een begin te maken met uitwisseling van ervaringen uit de praktijk van het werk, van waarden en normen, om elkaar te leren kennen, samen te werken waar mogelijk, om elkaar te versterken, om het vak verder te brengen.

De kwaliteit van deze bijeenkomst hangt sterk af van ieders inzet zelf. Help elkaar met de talen: " Du, tu, jij. Wir, nous, wij". Succes. Werk ze.

\

2.2. PRESENTATIE: HAKIM NAJI - LES, MOLENBEEK

Hakim is adjunct directeur van de vzw « Lutte contre l'Exclusion Sociale (LES) Molenbeek » een non-profit organisatie met diverse centra (in totaal 110 sociaal werkers) verspreid over de gemeente die 100.000 inwoners telt. Hij coördineert een groep van 20 straathoekwerkers.

Straathoekwerk, heeft als interventiekader de volgende opdrachten:

- Verwezenlijken, binnen de wijken, van een "proactief" buurtwerk gekenmerkt door een regelmatige en herkenbare aanwezigheid in openbare plaatsen;
- Via verschillende methoden banden aanknopen met het publiek van de buurten (volwassenen, ouders, jongeren, handelaars, leden van verenigingen, politie, ..) en met bijzondere aandacht voor het publiek dat de maatschappij de rug heeft toegekeerd;
- Verwezenlijken van " milieustudies" (sociologische gegevens, stemming, relatienetwerken, plaats van hereniging (samenkomst), terugkerende problematieken, bronnen, enz., ..);
- Ontwikkelen van een netwerk van samenwerkingen teneinde te kunnen informeren, oriënteren, en begeleiden van het publiek bij te ondernemen stappen en of projecten;
- Ontwikkelen van instrumenten voor bemiddeling om conflicten te voorkomen en instellen van een klimaat gunstig voor aanzet of behoud van de binding met het publiek (in het bijzonder zij die uitgesloten zijn of die zich uitgesloten voelen).

Molenbeek - 100.000 inwoners en voordien een industriële gebied- concentreert veel sociale problemen, zoals een hoog werkloosheidscijfer bij de jongeren (tot 55% voor een nationaal gemiddelde van 10%), een laag sociaal, economisch niveau, een hoge bevolkingsconcentratie, beperkte sociale, culturele menging, enz.. Een groot deel van de bevolking is van Marokkaanse oorsprong en is er sinds ongeveer vijftig jaar woonachtig. Het is de jongste gemeente in termen van gemiddelde leeftijd en ondergaat een demografische explosie; 20% meer bevolking in 10 jaar. Een derde van de bevolking is jonger dan 30 jaar.

Gezien de talrijke vertrekken van jongeren naar Syrië hebben wij in 2013 **een werkgroep** opgericht m.b.t. tot de onbeheersbare toename van "radicalisme "en dit om het fenomeen te voorkomen.

Aan de hand van analyse van deze problematiek blijken de straathoekwerkers geconfronteerd te zijn met het evolueren van sommige indicatoren:

- de mentale en ruimtelijke verzuiling wordt onbuigzamer, de ruimten van menging (sociaal, cultureel en geslacht) worden zeldzamer en een zekere communautaire (naar binnen gerichte) sfeer installeert zich langzaamaan inde wijken.
- Bij een minderheid van jongeren merken de straathoekwerkers op, via een kwalitatieve analyse, dat het fenomeen van in zichzelf gekeerd zijn en hebben van een gepolariseerde visie van de sociale relaties voortduurt en uitmondt in een zekere positie van "radicaliteit" (niet gewelddadig).

Uitgaande van deze vaststellingen, is de doelstelling van de straathoekwerkers een integraal (meerdimensionaal fenomeen) en geïntegreerd (verschillende operatoren en bekwaamheden worden

gemobiliseerd) actieplan uit te werken. Radicalisering wordt hierbij gezien als een symptoom, zoals de criminaliteit.

Radicalisering is dus een proces dat evolueert in verschillende fazen en heeft meerdere oorzaken. Teneinde dit fenomeen doeltreffend te bestrijden is nodig om ingrijpend en in een vroeg stadium te handelen : de missie beoogt juist de ontwikkeling van radicalisering te stoppen vanaf het verschijnen van de eerste tekenen:

- Breuk met het netwerk
- Breuk met de publieke en institutionele plaatsen
- Familiale breuk

De radicalisering is dus een antwoord op de sociale breuk, het religieus aspect zijnde marginaal. Het is meestal in deze fase dat de familie iets beseft en ons aanspreekt.

Het globaler dispositief met hetgeen wij samenwerken ontwikkelt zijn actie aan de hand van verschillende assen:

- *As van steun aan de families* waarvan een persoon een dualistische tekstinterpretatie ontwikkelt, vertrokken is om te gaan vechten, overleden of teruggekeerd is uit het oorlogsgebied. Opnieuw aanknopen van de familiale banden door zoveel mogelijk actoren erbij te betrekken. Parallel hieraan wordt er ook een multidisciplinaire opvolging uitgewerkt;
- *As van sociaal-professionele integratie:* ontwikkelen van een opleidingsproject met meerdere tussenpersonen van ons netwerk; er zijn meer geïndividualiseerde dispositieven en anderen zijn collectief in samenwerking met een transportmaatschappij in de problematische metrostations, mentoraat in het domein van socio-culturele en sportieve animatie.
- *As m.b.t. positieve identiteit*: aan jonge moslims teruggeven van "vertrouwen in de instellingen en bevestigen dat zij een plaats hebben in de maatschappij" is een prioriteit. Debatten zowel over godsdienst, cultuur en jihadisme met mensen met kennis (positief model, deskundigen, enz..) worden gerealiseerd teneinde te relativeren en andere leesroosters te hebben. Men moet hen opnieuw zin aan hun leven geven, de ene met de andere verzoenen, leren de andere opnieuw menswaardig te maken. Indien wij meer discriminatie en stigmatisatie bestrijden zullen zij ook sterker staan tegenover de haat speeches. Wij organiseerden en organiseren veel interconfessionele ontmoetingen (kerstmaaltijd, Joods paasfeest, de vasten breken) in een kerk (meer dan 700 mensen van alle geloofsuitingen werden al bijeengebracht) en sportieve evenementen in openbare plaatsen waarbij de jongeren een verantwoordelijkheid hebben in het organiseren ervan. De doelstelling is het ontzuilen van de gemeenschappen. De interculturele dialoog en toenadering van de gemeenschappen wordt hier gezien als een prioriteit.
- *As van de project*: het is wenselijk " een werk van algemene preventie te leiden» en het woord aan de jongeren te geven en met hen valoriserende projecten uit te werken. Het kader verlaten via nationale, internationale uitwisselingen en reizen. De projecten, hetzij individueel hetzij collectief hebben een cultureel, artistiek of sportief karakter. Wij hebben deelgenomen aan een internationaal voetbaltoernooi in Marokko zodat de jongeren leeftijdsgenoten uit Afrika en andere landen van Europa konden ontmoeten en vooral de geschiedenis van het land van hun ouders konden leren kennen. Men moet hen verhalen uit het verleden "voeden".

Hen leren vanwaar zij afkomstig zijn, de geschiedenis van de generaties voor hen, hun cultuur en hun buurt. Op deze wijze zullen ze ertoe komen hen te verzoenen met hun verleden en met zichzelf. Men moet zijn verleden kennen om zijn toekomst op te bouwen. Met de pluri-recidiverende jongeren werden er verblijven georganiseerd, binnen een kader van solidariteit en een breuk met hun alledaags leven, in dorpjes in Senegal en Kameroen ver van de grootsteden. Zij wonen er en nemen deel aan coöperatieprojecten die het bouwen van een school, een polikliniek, .. inhouden.

Ruimten om te praten (burger café) werden opgericht en hebben als algemene doelstelling de jongeren te vormen zich vrij uit te drukken binnen de principes van democratie, het samenleven, vrede, coöperatie en solidariteit.

- *As van fundumentale vorming* om de problematiek beter te kunnen afbakenen, met andere steden en gemeenten praktijken uit te wisselen (er is een uitwisseling zowel m.b.t. de projecten als de procedure in zijn geheel).
- *As «netwerken»:* het is gepast om te werken met het geheel van de actoren die deel uitmaken van de leefwereld van de jongere (familie, leeftijdsgenoten, school, sociale actoren, enz.) en bredere samenwerkingen te ontwikkelen.

Onze activiteiten met betrekking tot dit fenomeen passen in een preventieoptiek met als belangrijkste doelstelling het opbouwen van een veerkrachtige gemeenschap, het is te zeggen bewust gemaakt et uitgerust tegen het aan de oppervlakte komen van politiek geweld en instaat tot

1) Zijn leden te helpen bij het verwerpen van gewelddadige ideologieën;
2) Weigeren te bezwijken aan schrik voor gewelddadige groepen;
3) Zich te ontplooien binnen het respect voor de verschillen van iedereen;
4) Zijn leden te helpen bij het vinden van geweldloze methodes om een sociale duurzame verandering te bevorderen.

Het is moeilijk de relevantie van dit dispositief te meten maar er moet toch vastgesteld worden dat de vertrekken om Is te vervoegen sterk verminderd zijn; er is nog wel veel werk voor dat een maatschappij er één is waar het leven en samen doen harmonieus verlopen.

Als slot wil ik onderstrepen dat Molenbeek een gemeente is waar het goed is om te leven en dat tegenover het fenomeen van radicaliseren een openbaar veiligheid bevorderend en dat het militair antwoord, geen antwoord is: men moet echter het educatieve, sociale en culturele steunen door het geven van meer middelen aan de leerkrachten, sociale werkers, straathoekwerkers, psychologen, ….

2.3. PRESENTATIE : JOS EVERS –PARTNERS IN WELZIJN: RADICALISERING: PRAKTIJK IN DE WESTELIJKE MIJNSTREEK

Jos Evers werkt bij Partners in Welzijn, een welzijnsorganisatie in de Westelijke Mijnstreek in Zuid Limburg. Dit werkt voor de gemeente Sittard /Geleen met verder enkele kleine kernen. De gemeente telt ongeveer 100.000 inwoners.

Hij ziet in de praktijk weinig religieuze en politieke radicalisering, dus ook weinig islamitisch gerelateerd radicalisme. Wel ziet hij een toenemende polarisatie: een Wij-Zij denken. Wij autochtonen versus zij allochtonen en omgekeerd. Dat gaat via harde en ongefundeerde opmerkingen van de jongeren die we tegen komen. Wat je ziet via sociale media, hoor je ook terug in opmerkingen in een groep.

Wat doen we daar als jongerenwerker aan?

Allereerst hebben we de opvatting dat je niet moet bijsturen in democratische politieke ideeën. Het heeft geen zin om bijvoorbeeld hun mening over Geert Wilders (PVV oftewel een populist rechtse partij in Nederland). Dan kom je in een oeverloze discussie, die de jongeren eerder bevestigd in hun mening. Wel gaan we in op opmerkingen vanuit 'wij-zij denken' en proberen we ze te laten nadenken over wat ze zeggen: geldt iets wat ze zeggen voor alle buitenlanders of vluchtelingen, etc. Waar we als jongerenwerkers hierbij moeite hebben is hoe wij onze signalerende functie goed moeten invullen. Hoe moeten we alle wij/zij opmerkingen op juiste waarde schatten? Gaat het om pubergedrag of zit er meer achter?

Wat zien we aan polarisatie en radicalisering?

Zoals gezegd zien wij weinig religieuze en politieke radicalisering (islamitisch radicalisme). Wel zien we kleine groep 'extreemlinks'; vooral skaters; kleine groep 'extreemrechts'; vooral in de dorpen. En Incidentele meldingen van polarisatie, zoals hakenkruizen van ouders of van school. Van de bovenstaande groepen is vaak moeilijk te plaatsen of het gaat om radicalisering of bijvoorbeeld conservatief geloven? En veel van deze Jongeren zijn vaak niet bekend bij reguliere jongerenwerk. Ze zijn radicaal in hun houding en soms ook in hun handelen. Maar je ziet ze niet bij wijkactiviteiten en ook niet bij de straatgroepen.

Wat ze wel veel zien in Sittard/Geleen is dat jongeren zich (dreigen) aan te sluiten bij criminele netwerken en groeperingen, zoals motorclubs (incl. supportclubs), zoals Satudarah en Black Sabbath. Er zijn erg veel motorclubs in de regio. Het gaat de jongeren niet alleen om de mogelijke financieel gewin waarom ze zich hierbij willen aansluiten, maar ook om identiteit en status te krijgen, zich af te zetten tegen de autoriteiten of weg te komen uit hun achterstandswijk. Je ziet niet alleen autochtone jongeren voor wie de motorclubs aantrekkelijk is, maar ook voor allochtone jongeren zijn bepaalde motorclubs aantrekkelijk. Ook zie je een aantal jongeren in de drugshandel terecht komen. Hierbij zie je hetzelfde mechanisme: het gaat om het geld, maar misschien nog belangrijker om status en identiteit. Bij zowel de jongeren die naar de motorclubs hangen als bij de drugsrunners zie je ook jongeren die vroeger tot de oude doelgroep behoorde van het jongerenwerk. Die jongeren willen geen grijze muis zijn, maar status en identiteit krijgen, die ze mogelijk anders niet zouden krijgen door werkloosheid, etc.

Een integrale aanpak:

Belangrijk bij de aanpak, is dat er we vanuit gaan dat polarisatie en radicalisering op dezelfde wijze aanpakken als bijvoorbeeld overlast en criminaliteit. Er is een Meldpunt Overlast/criminaliteit en samenwerking binnen het Veiligheidshuis (een formele samenwerking tussen o.a. politie en jeugdhulp in Nederland). De coördinatie van een aanpak gaat uit van het veiligheidsoverleg, waar het welzijnswerk ook bij aanwezig is binnen het veiligheidshuis. Daarbij wordt afgesproken welke rol elke organisatie kan hebben om de overlast kan terugdringen.

Een praktijkvoorbeeld:

Een melding van een vader bij het Maatschappelijk Werk over zorgen van zijn zoon. Hij had vermoedens dat zijn zoon in drugs handelde of criminaliteit pleegt. Na verder gesprek bleek dat de vader ook zorgen maakt over de vreemde vrienden van de jongen en dat hij veel geld om handen heeft. Bij verder doorvragen blijkt dat ook de school vragen heeft over radicalisering van hun dochter. De vraag is of dit zorgen zijn over radicalisering of is ze gelovig geworden.

Onze aanpak was hier een melding bij het Veiligheidshuis).Vervolgens is de concrete situatie geanalyseerd: De jongeren bleek vooral veel te spijbelen en bezig met zijn identiteitsontwikkeling. Met de dochter heeft het schoolmaatschappelijk werk gesprekken gevoerd over haar geloof en identiteit. En de politie constateerde dat de dochter via internet contact had met andere salafistische jongeren. De interventie was vervolgens dat het paspoort van zowel de zoon als dochter is afgenomen. Voor de dochter omdat er kans op afreizen naar Syrië aanwezig was én de zoon omdat hij dan mogelijk mee zou kunnen afreizen.

Afrondend:

Van belang is hoe je als organisatie signalen moet plaatsten. Een jongerenwerker kijkt daarbij vooral aan veranderingen in het gedrag van een jongere: is het pubergedrag of moet je het ernstiger duiden zoals criminaliteit of radicalisering. Wat opvalt is dat het jongerenwerk daarbij een heel andere houding heeft dan bijvoorbeeld het onderwijs. Zo verbaasde houding van het onderwijs dat ze willen dat politie of het jongerenwerker heel snel en repressief handelen, terwijl ze zelf (te) weinig hun eigen rol pakken.

HOOFDSTUK 3: VERSLAG VAN DE WORKSHOPS

WORKSHOP1 : TRIGGERFACTOREN, EEN RECEPT VOOR PREVENTIE VAN RADICALISERING? DOOR LARS NICKOLSON, EXPERTISE-UNIT SOCIALE STABILITEIT

Radicalisering is een complex proces. Vaak zijn het concrete gebeurtenissen die het proces in gang zetten of versnellen, zoals de dood van een naaste of het verbreken van sociale bindingen. Die gebeurtenissen heten ook wel triggerfactoren. In de workshop werden de verschillende triggerfactoren besproken. Ook werd een infographic besproken gemaakt naar aanleiding van nader onderzoek naar de triggerfactoren. Deze infographic *(zie volgende pagina)* laat zien welke triggerfactoren er zijn en wat u als professional per gebeurtenis kunt doen om mogelijke radicalisering te voorkomen of tegen te gaan. Voor tips en adviezen klikt op de website eerst op één van de iconen – bijvoorbeeld van de jongerenwerker – en vervolgens op één van de triggerfactoren.

Wanneer is iets een triggerfactor voor verdere radicalisering?

De kans dat er sprake is van een triggerfactor is groter als er meerdere gebeurtenissen plaatsvinden, dicht op elkaar, en met een lange nasleep. En daarnaast is vooral de combinatie van deze gebeurtenissen belangrijk. Elk type gebeurtenis vervult immers een eigen rol in het radicaliseringsproces, en de verschillende fasen daarvan.

a. Persoonlijk niveau: Bepaalde typen gebeurtenissen kunnen ertoe leiden er dat iemand kwetsbaar wordt, en daarmee vatbaarder voor radicalisering en ander zorgwekkend gedrag (zoals criminaliteit, verslaving, isolatie). Het zijn dus met name de gebeurtenissen op het **persoonlijke niveau**, die vaak een diepe emotionele impact hebben, die mensen instabieler maken. Ook het verbreken van sociale bindingen kan als zo'n gebeurtenis worden gezien. Triggerfactoren:

- Confrontatie met de dood
- Problemen thuis
- Schooluitval en verlies van (perspectief op) werk
- Ervaringen met discriminatie en uitsluiting
- Aanvaring met autoriteiten

b. **Groepsniveau**: Andere gebeurtenissen bieden een radicaal aanbod aan zoekende mensen, die het nodige hebben meegemaakt of die bepaalde buitenmatig sterke drijfveren hebben. Deze gebeurtenissen vinden we vooral op **groepsniveau**: propaganda, het ontmoeten van een radicaal persoon en/of het toetreden tot een radicale groep. In plaats van een radicale groep kunnen deze kwetsbare mensen echter ook 'gegrepen' worden door een sekte of een criminele (jeugd)bende. Triggerfactoren:

- Het verbreken van sociale bindingen
- Het ontmoeten van radicale personen
- Toetreding tot een radicale groep
- Confrontatie met propaganda
- Deelname aan een trainingskamp

c. Samenlevingsniveau: Andere gebeurtenissen zetten iemand aan het denken, of worden door de lens van een radicale ideologie als een bevestiging gezien van de eigen denkbeelden. Dit zijn met name de gebeurtenissen op **samenlevingsniveau**. . De triggerfactoren zijn hier:

- Politiek debat en beleid
- Oorlogen en aanslagen
- Oproepen tot actie

Voor aanvullende informatie kunt u de brochure Triggerfactoren in het radicaliseringsproces – in het kort lezen. Zowel de brochure als de infographic zijn gemaakt op basis van het onderzoek Triggerfactoren in het Radicaliseringsproces en bijdragen van praktijkdeskundigen.

Samenvattend van deze workshop:

Er is geen eenduidig profiel van een radicaal, of een standaardroute voor radicalisering. Het gaat om wisselende combinaties van triggerfactoren die op verschillende manieren invloed kunnen uitoefenen op uiteenlopende typen personen. Hoewel er geen kant-en-klare oplossing is, bieden al deze factoren wel aanknopingspunten voor de duiding én het tegengaan van radicalisering. Zoals in workshop is aangegeven is er een brochure en website ontwikkeld met een infographic van de triggerfactoren. In deze infographic zijn per gebeurtenis tips en adviezen opgenomen voor politieagenten, jongerenwerkers, docenten en hulpverleners. Dit instrument is te vinden op www.socialestabiliteit.nl.

WORKSHOP 2: VAN STRAATSOLDAAT TOT POLDERJIHADIST" DOOR: JEROEN VAN DEN BROEK, CRIMINOLOOG, WERKT BIJ PARTNER IN CRIME

In deze workshop werd met elkaar het idee verkend dat jongeren die zich binnen de straatcultuur begeven eigenlijk helemaal niet zoveel verschillen van jongeren die we zien radicaliseren. Een presentatie met veel foto's en videofragmenten van jongeren die bezig zijn met identiteit, zich afzetten tegen de maatschappij (*fuck aan politie/justitie; fuck aan jeugdzorg en reclassering*) of radicaliseren.

Enkele dia uitgelicht:

- ✓ **Is radicalisering een nieuw fenomeen?**

Radicalisering in de huidige vorm versus eerdere varianten:

- Jonger dan vroeger
- Radicaliseringsproces verloopt sneller
- Binding met het geloof veel oppervlakkiger
- Aantal uitreizigers ligt hoger
- Egocentrisme en erg bezig met het vormgeven van hun eigen identiteit.

- ✓ **Vier typen radicaliserende** (moslims of ook rechts-extremisme)

1. Identiteit-zoekers
2. Rechtsvaardigheid-zoekers
3. Zingeving-zoekers
4. Sensatiezoekers

- ✓ **Aandacht voor het belang rol van de sociale media bij polarisatie en radicalisering**!

Al deze jongeren blijken namelijk veelal dezelfde algemene menselijke behoeften na te streven. Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar het concept 'verbinding', vanuit het idee dat iedere jongere diep van binnen niets liever wil dan **gezien worden, erbij horen en ertoe doen**.

Discussie:

De discussies binnen de workshop ging zich met name rond de volgende onderwerpen:

- De samenwerking met politie. De Belgische jongens uit Molenbeek waren expliciet op zoek naar handvatten met betrekking tot deze samenwerking, je kon merken dat ze oprecht verbaasd waren over de manier waarop deze samenwerking in Nederland verloopt.
- Het feit dat straatcultuur en de uitingen daarvan eigenlijk niet zo gek veel vandaan liggen bij radicalisering. Dat het plegen van criminaliteit in sommige gevallen overgaat in jihadistisch geweld.
- Dat dezelfde algemene menselijke behoeften ten grondslag liggen aan veel van dit gedrag, maar dat dit zich soms op verschillende manieren uit (de een zoekt het in de islam, de ander wordt net zo goed radicaal, maar dan binnen de straatcultuur). Allemaal vanuit het 'op zoek zijn naar identiteit'.
- De verharding van de straatcultuur: steeds grotere wapens e.d. die worden gebruikt ter betoging van het feit dat men gangster/straat is.
- In het verlengde hiervan hebben we een interessante discussie gevoerd over de 'waarheid' van iemands online imago. In hoeverre zijn die beelden echt? Maar nog belangrijker: in hoeverre is het nog van belang of deze beelden echt zijn of niet? Wanneer niemand meer in kan schatten wat echt is of niet, ontstaat er een situatie waarin het eigenlijk niet meer van belang is!

Meer informatie:

- de presentatie “van straatsoldaat tot polderjihadist “is online te vinden via http://prezi.com/toaak98lzyy8/?utm_campaign=share&utm_medium=copy. Of als pdf te downloaden op de website www.bvjong.nl
- *Over identiteit en polarisatie*: zie publicatie: 2 werelden -2 werkelijkheden (hoe ga je daarmee om als docent). Ook zeer geschikt voor jongerenwerkers!

WORKSHOP 3: FUNDAMENTEN RADICALISERING MET FOCUS OP PRAKTISCH JONGERENWERK DOOR *ARBI EL AYACHI.*

In deze workshop werd de werker zelf geconfronteerd met drie fundamenten van radicalisering en polarisatie:

- Onrecht en alleen staan
- Oordelen en veroordelen
- Context (individueel en samenleving.

Ze leerden ook hoe om te gaan met de effecten van polarisatie, discriminatie of een aanslag op de leefwereld van jongeren.
In de workshop ging het om de houding van de werker zelf. Bijvoorbeeld hoe hij zich voelt als hij onrecht ervaart en alleen staat. De werker werd bewust geconfronteerd met het feit dat iedereen voordelen heeft. Dat hij er zich van bewust moet zijn dat jouw vooroordelen de ander een gevoel van onrecht kunnen geven. Hoe kan je een ander tegemoet treden zonder te oordelen?
Daarnaast is de context van belang. Van individuele context naar de samenleving (en omgekeerd). Handelen is naast kijken zonder te oordelen ook kijken naar de (individuele) context. Zorgen dat een jongere zijn eigen waarde (zelfwaarde) ontwikkelt.
Tip: Zie ook : https://www.een.be/pano/kijk-online-naar-pano-12-oktober

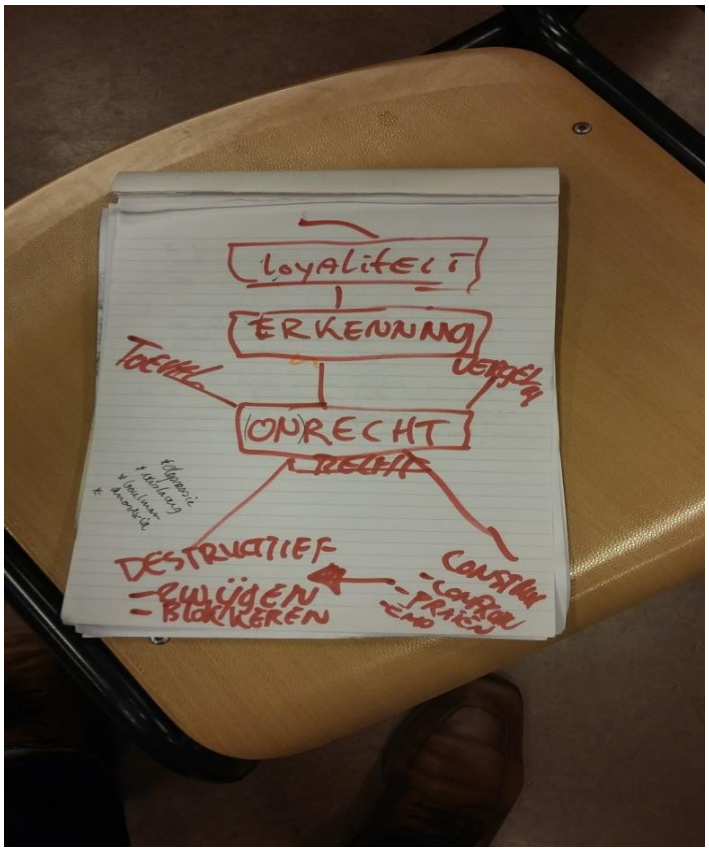

WORKSHOP 4: TRAJEKT- UITWISSELING PRAKTIJKEN //RADICALISERENDE JONGEREN ALS STIEFKINDEREN DOOR TOBIAS VERMIN EN VINCENT FRENKEN.

Deze workshop was deels een presentatie vanuit Trajekt- Maastricht met als titel "Radicaliserende/polariserende jongeren als stiefkinderen van de samenleving. Stiefkinderen wordt hier als metafoor gebruikt voor:

- Opgroeien in twee culturen;
- Meerdere loyaliteiten;
- Bloedband en stiefband; (was is je identiteit: tussen land van herkomst(van je ouders) en land van toekomst)
- De stiefouder voegt iets toe, maar er is ook een basis van verlies.

Als werker focus je op loyaliteit, erkenning, betrouwbaarheid en onvoorwaardelijk en verantwoordelijkheid.

Uitwisseling: Daarnaast was er uitwisseling tussen de aanwezige organisaties wat ze in de praktijk doen in het kader van polarisatie en radicalisering. Trajekt werkt vanuit 8 uitvoeringsteams met als functies jeugdopbouwwerk, maatschappelijk werk en opbouwwerk integraal in de wijk. Er is een integrale aanpak met o.a.

- Weerbaar opvoeden
- Werken met allochtone ouders/groepen
- Ondersteuning en coaching
- Psychosociale hulp
- Individueel en collectief hulp en ondersteuning
- Vrijwilligers en ervaringsdeskundigen

In de verdere boeiende uitwisseling in de workshop ging het o.a. over de volgende thema's:

- In hoeverre heb je te maken met polarisatie en radicalisering? In het algemeen: weinig echte radicalisering, wel veel afzetten tegen de samenleving, tegen vluchtelingen, etc. Misschien zien we dingen niet? Dus hoe goed signaleren we?
- Samenwerken wel of niet met de politie en hulpverlening. In Nederland is dit heel gebruikelijk, maar in België en Duitsland gebeurt het nauwelijks.
- Welke projecten en activiteiten doet een ieder voor deze doelgroep.
  Wat is de insteek van het jongerenwerk? Het is vooral preventief en signalerend. Maar werkt zoals in Maastricht ook integraal samen met opbouwwerk en maatschappelijk werk.

BIJLAGE: UITWERKING EVALUATIE EUREGIO-CONFERENTIE

Vraag 1. Van welke organisatie ?

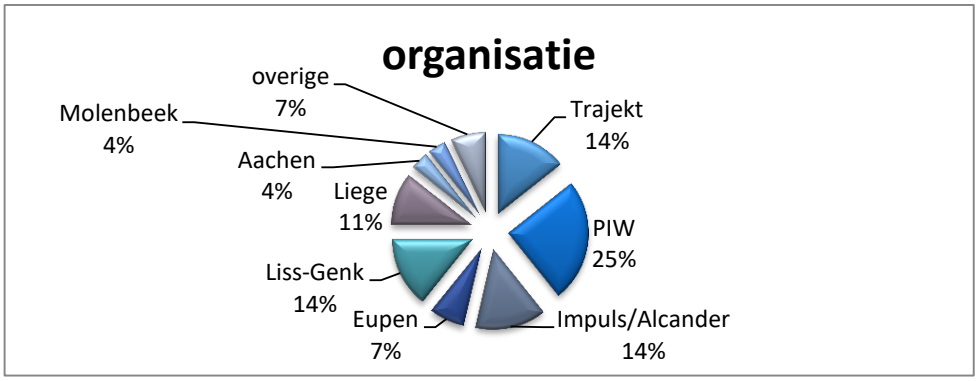

In totaal hebben 29 mensen de evaluatie ingevuld. Van de 46 bekende mailadressen is dit een percentage van 63%. Alleen Trajekt Maastricht scoort echt met slechts 4 ingevulde evaluatieformulieren(28%).

2. Welk cijfer geef je de Euregio-conferentie?

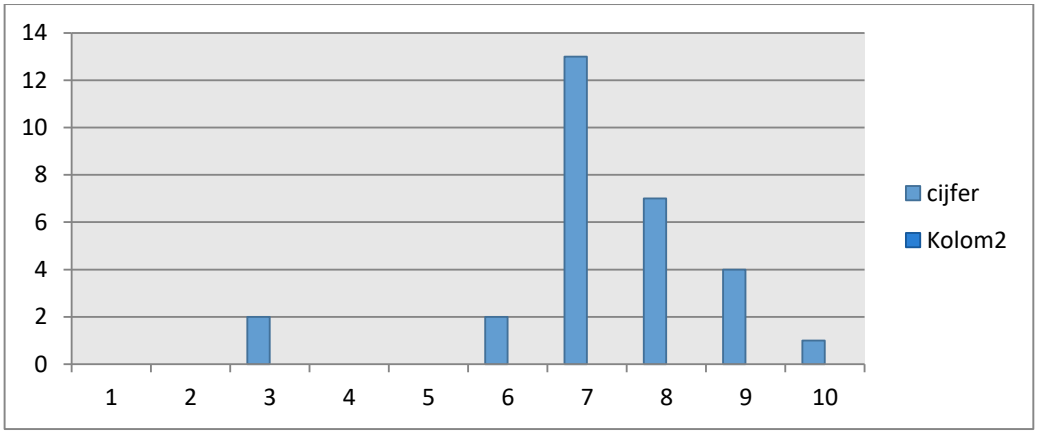

De conferentie werd positief gewaardeerd met een gemiddeld cijfer 7,3

2a. eventuele toelichting

- De workshops verliepen traag door het ontbreken van goeie vertaling,
- Goede combinatie van praktijkervaringen uitwisselen en theorie in de workshops.
- Goede deelname, actieve inzet, prima workshops, echte werkersbijeenkomst. Nek uitgestoken, organisatie zelf aangedurfd. Had meer deelname uit Aken en Luik gemogen.
- Goede workshops en interactie tussen de verschillende werkers! Naar mijn gevoel een positieve start van iets moois.

- Kwalitatief goede workshops. Praatje aan het einde van de dag was echt veel te lang
- Dit is voor mij de eerste keer. Naast de thematiek, vond ik het heel interessant om met werkers in contact te komen, die uit andere landen kwamen.
- Veel ideeën voor de praktijk
- Combinatie met Jongerenwerkers uit andere organisaties en landen zeer leuk
- Interessant om eens kennis te maken met collega's uit de Nederlandse buurgemeenten. Interessante workshops met frisse insteek.
- Goede dag met nog wel wat aandachtspunten (vertaling van inleiding haperde, 1 workshop ging niet door) maar in algemene zin prima om zo ervaringen en kennis met elkaar te delen
- Het was een heel leuke en interessante bijeenkomst! Een kleine tip is dat de vertalers op voorhand de teksten van de presentaties reeds krijgen of dat ze zelf in de sociale sector werkzaam zijn.
- Het was interessant om een breder kader te creëren als maatschappelijk assistent.
- Ik vond de informatie en ervaringen van andere jongerenwerkers zeer waardevol!
- Ondanks het kort tijdsbestek is de conferentie zeer goed georganiseerd! Mijn complimenten hiervoor...
- Het was af en toe net iets rommelig (het vertalen tussendoor, een workshopleider die er niet was)
- Interessant zijn de verschillende benaderingen in de 3 landen, maar de centrale vraag: hoe ik bereik de potentiele gevaarlijken? kon niet worden opgehelderd
- zeer zeer goed. Maar een historische benadering en geopolitiek kennis zouden de sociale werkers verrijken. Vooral op een onderwerp als dit ..
- interessant onderwerp maar al mee kennisgemaakt tijdens andere studiedag en grondiger (via Cripel of de seculiere Centrum van de Actie)
- Nein

De centrale inleidingen:

3. Hoe waardeer je de centrale inleiding van Hakim Haji uit Molenbeek?

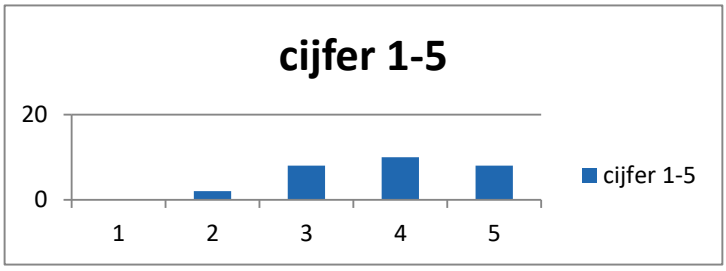

4. Hoe waardeer je de centrale inleiding van Jos Evers van PIW uit Sittard/Geleen?

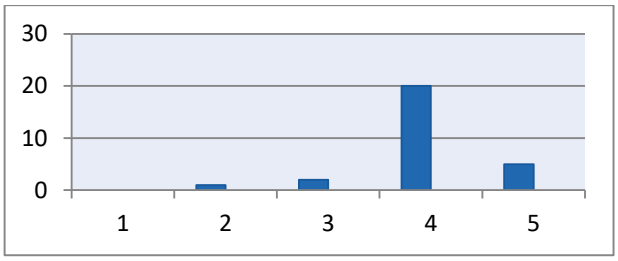

De beide inleidingen werden van Hakim Haji en Jos Evers werden als goed gewaardeerd (Hakim Haji (8) en Jos Evers (8 +)

De vier workshop:

5. Hoe waardeer je workshop 1(1e ronde) " Trajekt"-(stiefkinderen/ uitwisseling door Vincent en Tobias) (indien gevolgd) ?

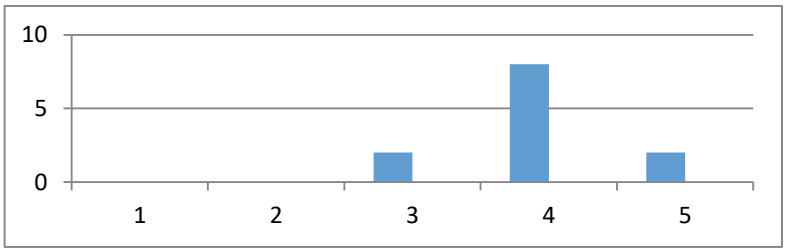

6. Hoe waardeer je de workshop "Triggerfactoren" van Lars Nickleson ?(indien gevolgd)

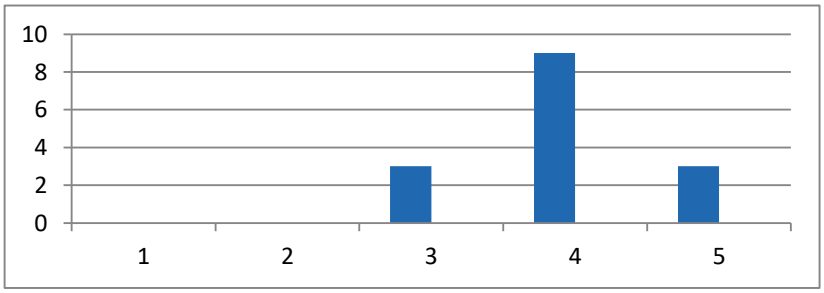

7. Hoe waardeer je de workshop "van Straatsoldaat tot polder-jihast" van Jeroen v/d Broek? (indien gevolgd)

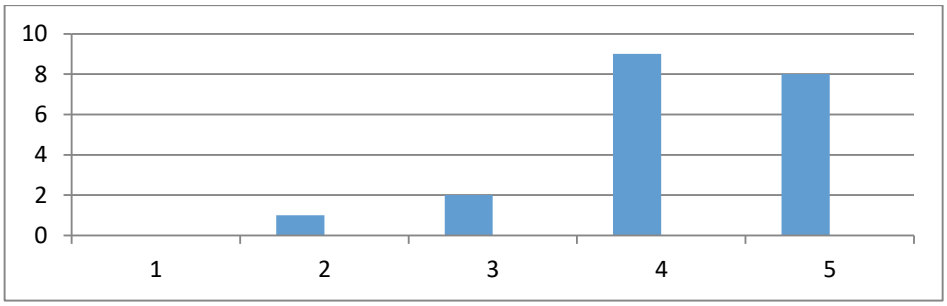

8. Hoe waardeer je workshop 1 (2e ronde) "Radicalisering met focus op praktisch jongerenwerk" van Arbi? (indien gevolgd)

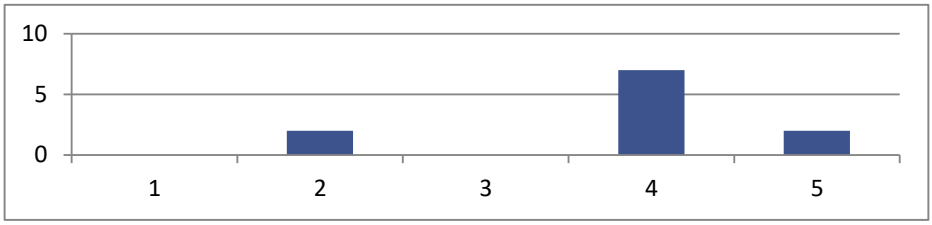

De vier workshops werden over een grote meerderheid als goed gewaardeerd (tussen 7,5 -8+).

De onderlinge uitwisseling

9. Hoe waardeer je de uitwisseling tussen jongerenwerkers uit de verschillende landen ?

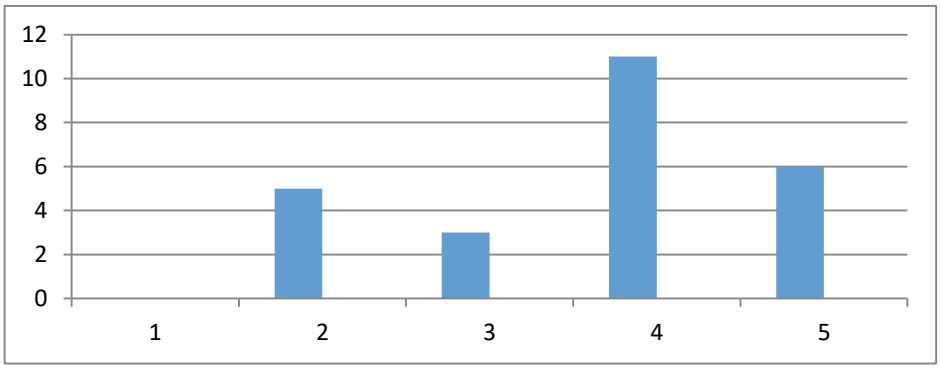

De uitwisseling tot stand brengen tussen de werkers uit de verschillende regio's en landen van een van de doelen van deze Euregio-conferentie. De uitwisseling tussen de verschillende werkers werd over het algemeen als zeer positief ervaren. Een enkeling scoort minder, met name doordat taalverschillen als een handicap werd ervaren.

De organisatie

10. Hoe waardeer je de inleiding en rol van de dagvoorzitter (Henk Geelen)?

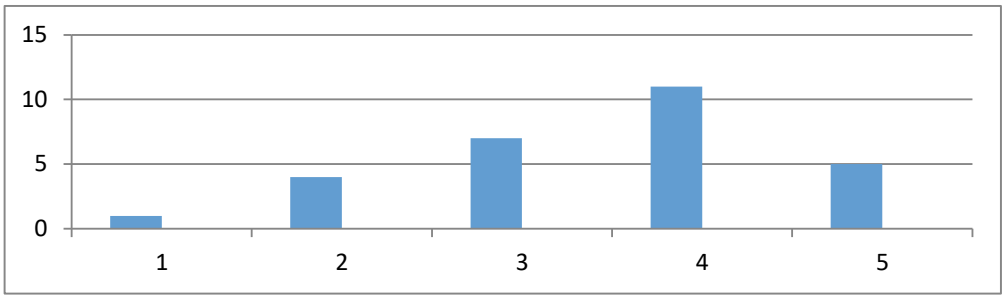

11. Hoe waardeer je het werk van de tolken/vertalers tijdens de bijeenkomst?

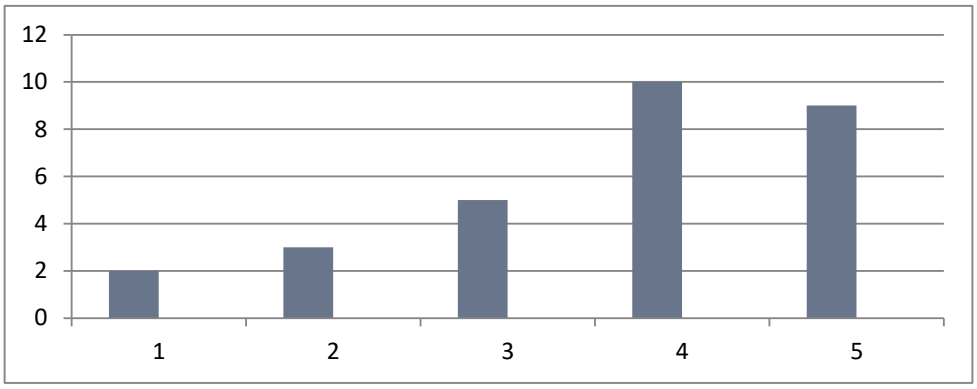

Het moeilijke werk van de dagvoorzitter en de vertalers om een conferentie met deelnemers uit drie landen, drie verschillende talen goed te leiden werd door een groot deel goed gewaardeerd. Een enkeling had (te) veel last de taalproblemen en het vertraagde tempo van de lezingen en workshops.

12. Hoe waardeer je de verzorging door het Trefcentrum?

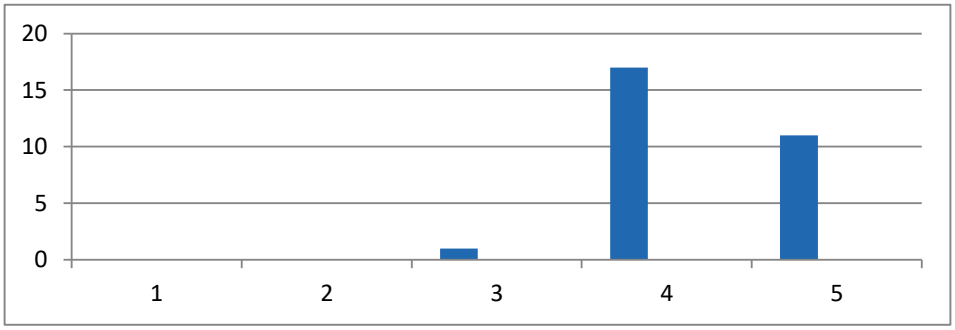

13. Hoe waardeer je de organisatie van de dag?

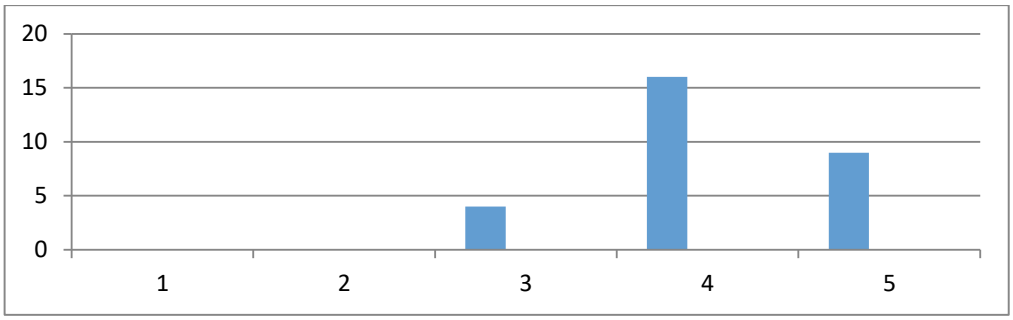

De waardering voor de verzorging in het Trefcentrum én voor de verdere organisatie van de Euregio-conferentie was goed tot zeer goed.

14. Wat waren voor jou deze dag de belangrijkste leerpunten over het thema polarisatie en radicalisering?

- Verband rebelleren en radicaliseren op jonge leeftijd.
- verbinden
- De thema's die aan bod gekomen zijn tijdens de workshop van Jeroen van de Broek
- Theoretische onderbouwing (bijv Triggerfactoren). De verschillen in werkwijze maar daarbinnen tegelijkertijd de universele kijk op oorzaken/triggerfactoren etc
- Een gezamenlijk probleem waarin wij (jw) op gebieden onvloed op hebben maar op sommige gebieden ook niet
- .Gebeurtenissen (oorlog, aanslag, onrecht of gevoel hiervan, slechte sociaal-economische siuatie etc,,) zijn vaak voedingsbodem tot polarisatie en radicalisering.
- Het "out-off-the-box-thinking" van het workshop met Arbi heeft bij ons veel discussie en interessante impulse gegeven.
- Herkennen van verschillende triggerfactoren
- blijf werken zoals je organisatie al bezig is. Niets nieuw uitvinden want jongeren blijven jongeren.
- Geen specifieke leerpunten, wel bevestiging van eigen ideeën/visie op het hele debat. Mooi dat het debat werd gekaderd in de bredere context van jong zijn en ontwikkelen en dat het verhaal breder werd getrokken dan enkel radicalisering binnen Islamitisch extremisme.
- wel/geen samenwerking met politie: waarom
- De initiatieven die er bestaan rond het omgaan met en het onderzoeken van radicalisering.
- Dat jongeren vooral beïnvloed worden door hun ouders en de visie hierdoor moeilijk te veranderen is.
- De workshop over triggerfactoren heeft voor mij wel een belangrijke meerwaarde gehad, aangezien we vooral op uiterlijke kenmerken letten. door deze workshop sta je even stil bij daadwerkelijk de triggerfactoren die je bij de doelgroep kunt herkennen en op kunt inspelen.
- Dat je enorm moet investeren in preventie en ten alle tijden in dialoog moet blijven met doelgroep en netwerkpartners over beide onderwerpen.
- De verschillende werkingen - De verschilpunten tussen Nederland en België

- Het belangrijkste is om in gesprek te blijven over wat er speelt. het is van belang om zaken die over grenzen spelen te bespreken met professionals uit verschillende landen
- sociaal werkers worden permanent geïnformeerd en deskundig.
- De ontmoeting met Arbi, zelfs als de taal een barrière, maar de aanpak van het probleem was zeer geïnteresseerd.
- de vorm van samenwerking tussen de diensten (politie en sociaal werkers)
- Dass es uns alle betrifft (dat het ons allen betreft)
- de verschillende benaderingen en praktijken per regio / land

15. Wat waren voor jou deze dag de belangrijkste andere leerpunten?

- niet het geloof staat centraal
- Veel gemeenschappelijkheid, maar ook nog grote verschillen in werkwijze. Belang van "Intercultureel leren in een internationale context" , juist ook over deze thematiek, is weer bewezen. Reflexie op eigen denken en handelen gebeurde.
- Taal is geen barrière
- Centraal:in mijn contacten met anderen (jongeren, ouderen, autoriteiten etc,) dien ik van doordrongen te zijn, dat het allemaal mensen zijn met elk hun eigen verhaal.
- We waren ook blij te zien, dat alle jeugdwerkers een zelfde philosophie in betracht van radikaliseering hebben: preventie, open mind
- Oorzaken van radicalisering
- de werking van andere organisaties leren kennen
- Vanuit enkele gesprekken met collega's kunnen afleiden dat hoewel de structuren misschien wat verschillende zijn, de basis van het werk met de doelgroep toch vaak gelijkaardig is.
- De toffe werking en uitwisseling met andere organisaties.
- Dat in Nederland wel met de politie samengewerkt kan worden en in België dit moeilijker ligt. Dat er veel te leren valt over de werking in Nederland.
- Hoe preventief om te gaan met bepaalde factoren en de rol die je als jongerenwerker hierin kunt nemen. Ik vond het zeer interessant om de ervaringen op de andere plekken te horen.
- Het ontstaat van beide punten (voedingsbodem) en alle triggerfactoren.
- De verschillende werkingen - De verschilpunten tussen Nederland en België
- Inzicht in de mechanismes die tot radicalisering kunnen leiden, kennis van het beeld dat Arbi schetste over jongeren die zich gediscrimineerd voelen.
- het verschil tussen NL-B-D
- Sommige onderwerpen kunnen niet worden behandeld zonder contextualisering (geschiedenis, geopolitiek). Dit is het geval van radicalisering. Deze contextualisering werd gemaakt door een ervaren maatschappelijk werker ... Het had kunnen worden verdiept door een deskundige, als onderdeel van een presentatie. Sommige onderwerpen kunnen niet worden behandeld zonder contextualisering (geschiedenis, geopolitiek). Dit is het geval van radicalisering. Deze contextualisering werd gemaakt door een ervaren sociaal werker ... Het had kunnen worden verdiept door een deskundige, als onderdeel van een presentatie.
- de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende landen

- het hebben professionele tolken, want het is belangrijk om de semantische termen en de ideeën te vertalen en heb te respecteren in de workshops als we missen een heleboel dingen voor de uitwisseling.

16. Is het voor herhaling vatbaar om activiteiten voor werkers in Euregio-verband te organiseren?

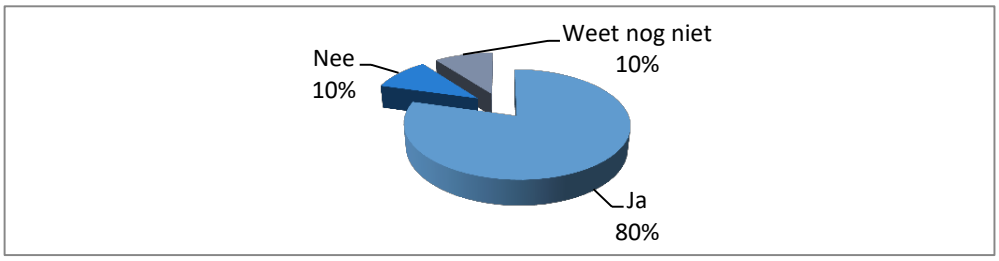

80% van de deelnemers geeft aan een herhaling te willen.

17. Zo ja, welke activiteiten in een vervolg? (meerkeuze mogelijk !)

We hebben hierbij een aantal keuzes voorgelegd:

platform Euregio -jongerenwerk opzetten	**9**	34.6%
Jaarlijkse Euregio-conferentie over een bepaald thema	**18**	69.2%
verdere deskundigheidsbevordering radicalisering en polarisatie	**11**	42.3%
deskundigheidsbevordering andere gezamenlijke thema's	**13**	50%
samenwerking tussen opleidingen/hogeschool/universiteit (ivm stages en methodieken)	**6**	23.1%
samen met jongeren op bezoek naar andere jongerenwerk/stad in ander land/euregionaal	**13**	50%
studiebezoek jongerenwerkers euregionaal/bilateraal	**16**	61.5%
overige (vul in bij volgende vraag)	**1**	3.8%

17.a. Heb je andere suggesties voor een vervolg?

- Frequentie van gezamenlijke activiteiten (conferentie, bezoek, etc) vaker dan één keer per jaar.
- Planontwikkeling van het platform in het kader van Interregionaal programma van het Bureau Euregio Maas Rijn Operationele en bestuurlijke organisatie van het platform (coördinatoren, projectgroep, bestuurlijke overeenkomst samenwerking) planning activiteiten wel/niet met partnerorganisaties (politie, justitie, etc.)
- Als eventueel thema: Hoe het kritisch structureel werken vormgeven binnen een sector onderhevig aan privatisering? Welke hefbomen houden we over ten opzichte van onze "broodheren"?
- Wij (Trajekt) werken steeds meer integraal. Daarom ook graag andere werksoorten betrekken.
- Vertalers vragen om zich wat in te werken in het thema of de teksten voorzien voor de vertalers. Tijdens de middagpauze proberen om diverse organisaties bij elkaar te plaatsen.
- De volgende keer op bezoek bij collega's in België
- We hadden ooit Euregio gebaseerde organisatie

Er worden veel suggesties gedaan om ook de komende jaren Euregio-activiteiten te organiseren. De belangrijkste wens zijn daarvoor een jaarlijkse Euregio-conferentie – zo mogelijk steeds in een ander land en met een ander thema. En uitwisseling tussen jongeren én studiebezoeken van werkers binnen de Euregio worden gewenst. Verstandig lijkt het om daarvoor een op Euregio-gebaseerd platform op te zetten om dit verder in gang te zetten.

18. Wil je/kun je eventueel actief meewerken bij organisatie van vervolgactiviteiten?

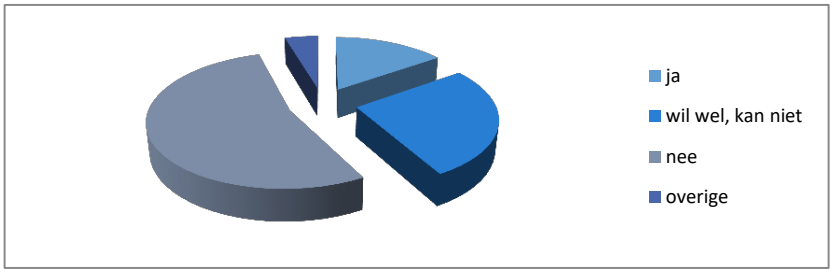

Een klein groepje werkers wil actief meewerken bij de verdere organisatie. Hiervoor hebben 10 mensen hun email doorgegeven aan de organisatie.

19. Slotvraag: heb je nog andere suggesties of opmerkingen?

- Zeker een vervolg aan geven!
- Grote dank aan het Samenwerkingsverband Jongerenwerk Zuid Limburg (en daarmee met name aan Trajekt) voor betaling van kosten van de conferentie en aan Bureau Euregio Maas Rijn voor gedeeltelijke betaling van kosten van

vertalers. Hoop dat het Zuid Limburgse samenwerkingsverband nieuw leven is ingeblazen. Complimenten BVjong, met name Niko de Groot.

- Voor herhaling vatbaar.
- Bij workshop 1 moest in de eerste ronde geïmproviseerd worden omdat de eigenlijke workshopleider nog niet aanwezig was. Trajekt heeft dit prima opgepakt en de discussie was boeiend. Wat mij betreft: veel vanuit in eerste instantie de eigen organisatie (Trajekt) en daarom ook heel veel al bekend. Als ik dit vooraf had geweten, had ik aangesloten bij een andere workshop.
- Goed verzorgd congres. De taal is een barrière, zelfs als de tolk haar best doet … maar deze concentratie is niet altijd gemakkelijk!
- hartelijk dank voor dit initiatief!

Bijlage 2: Programma

PROGRAMMA EUREGIO-CONFERENTIE JONGERENWERK EN POLARISATIE/RADICALISERING

Vrijdag 25 november 2016
9.30 uur – 16.00 uur

Trefcentrum Wittevrouwenveld
Edisonstraat 4
6224 GK Maastricht

9.30 uur	Inloop en koffie.
10.00 uur	**Opening** dagvoorzitter.
	Korte kennismakingsronde jongerenwerkers-delegaties uit Zuid-Limburg, regio Aken, regio Luik, regio Eupen en Belgisch Limburg.
	Inleiding Rob Verhagen, beleidsadviseur integrale veiligheid Maastricht en provinciaal netwerkregisseur radicalisering over beleid en het belang van een goede en integrale samenwerking over de grenzen met betrekking tot preventie van polarisatie en radicalisering.
10.45 - 11.15 uur	**De praktijk van het Straathoekwerk uit Molenbeek**: een verhaal uit de zogenaamde "Jihadisten-buurt van Brussel" over oorzaken en huidige aanpak van polarisatie en radicalisering. Centrale presentatie en debat.
11.15 – 12.30 uur	***Workshopronde 1* (zie bijlage)**
12.30 – 13.30 uur	Lunchpauze
13.30 – 14.00 uur	**De praktijk van het jongerenwerk van Partners in Welzijn:** een verhaal uit de regio Westelijke Mijnstreek. Preventie is de insteek. Samenwerking met politie staat. Centrale presentatie en debat.
14.00 -15.15 uur	***Workshopronde 2 (zie bijlage)***
15.15 – 16.00 uur	**Centraal debat:**
	Wat leren we als jongerenwerkers in de Euregio van elkaar over onze insteek en aanpak van (preventie van) polarisatie en radicalisering? Welke effecten heeft dat? Droeg deze bijeenkomst daaraan bij?
	Verdient deze bijeenkomst een follow-up? Wat zijn wensen met betrekking tot verdere c.q. bredere samenwerking in de Euregio Maas-Rijn? Hoe kunnen we daar vorm en inhoud aan geven?

Bijlage

Er zijn twee Workshop-rondes, dus iedereen kan een keuze uit 2 van de 3 workshops maken..

workshop 1: fundamenten radicalisering met focus op praktisch jongerenwerk
In mijn workshop breng ik de 3 fundamenten van radicalisering en polarisatie ter sprake met een focus op het praktische jongerenwerk. We leren ook hoe om te gaan met de effecten van polarisatie, discriminatie of een aanslag op de leefwereld van jongeren. Zie ook : https://www.een.be/pano/kijk-online-naar-pano-12-oktober
Door: Arbi el Ayachi , jongerenwerker bij Dock (Rotterdam) en daarnaast coach, reporter en radicalisering consultant voor jongerenorganisaties in Nederland en België. Tevens is hij cabaretier in zijn vrije tijd.

workshop 2: Triggerfactoren in het radicaliseringsproces
De Expertise-unit Sociale Stabiliteit in Nederland heeft een tool ontwikkeld zodat professionals de kennis over polarisatie en radicalisering beter kunnen toepassen in hun dagelijkse praktijk.
Stel, een jongere in uw omgeving verliest haar baan; een andere jongere verbreekt plots de banden met zijn ouders. Wat hebben deze gebeurtenissen met radicalisering te maken? En wat kan jouw rol zijn om deze gebeurtenissen te duiden en erop te reageren? De triggerfactorentool tracht hierop een antwoord te geven. Politiemensen, onderwijsprofessionals, jongerenwerkers en hulpverleners kunnen deze tool gebruiken om meer inzicht te krijgen in het signaleren van deze triggerfactoren, en hun rol bij het voorkomen van polarisatie en radicalisering.
Door: Lars Nickolson van de Expertise-Unit Sociale Stabiliteit

workshop 3: "Van straatsoldaat tot polderjihadist"
In deze workshop verkennen we met elkaar het idee dat jongeren die zich binnen de straatcultuur begeven eigenlijk helemaal niet zoveel verschillen van jongeren die we zien radicaliseren. Al deze jongeren blijken namelijk veelal dezelfde algemene menselijke behoeften na te streven. Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar het concept 'verbinding', vanuit het idee dat iedere jongere diep van binnen niets liever wil dan gezien worden, erbij horen en ertoe doen. *Door: Jeroen van den Broek, criminoloog, werkt bij Partner in Crime*

Verdere informatie:

- We lossen taalproblemen samen op. Zorgen voor fluistervertalers, helpen elkaar.
- Trefcentrum Wittevrouwenveld (routebeschrijving google maps: http://wqd.nl/tJPg). Er is voldoende betaalde parkeergelegenheid naast het Trefcentrum.
- Voor verdere vragen over de organisatie: BVjong, Niko de Groot, tel. 0031 652021616 of mail (nam.degroot@gmail.com)

Deze Euregionale conferentie is georganiseerd door BVjong, de landelijke Beroepsvereniging Kinder- en Jongerenwerkers (in Nl), in opdracht van en samenwerking met het Samenwerkingsverband Jongerenwerk Zuid-Limburg (Trajekt, Partners in Welzijn, Alcander/Impuls, Zuyd) en met medewerking van Dynamo International Street Workers Network (BVjong, Vlastrov, Traces de Rue).

Met dank voor het meedenken en meewerken van het Radicalisation Awareness Network (RAN), LiSS Genk, Bureau Euregio Maas-Rijn, Gemeente Maastricht, Gemeente Luik, Jugendambt Aken, Jugendambt Eupen en alle betrokken jongerenwerkers en hun organisaties in de Euregio M-R.